

NOG IETS OVER HONDEN.

Naar aanleiding van het opstel getiteld: *Geleerde honden*, geplaatst in de Maart-aflevering, zijn bij de redactie en bij mij verscheidene brieven ingekomen. In een paar daarvan zijn ook gissingen geopperd omtrent de wijze waarop een gedresseerde hond in het gegeven geval zijnen meester gehoorzaamt. De geachte schrijvers dier brieven zullen echter inzien, dat het, bij de belofte van geheimhouding, niet wel voegzaam zoude zijn die gissingen in dit tijdschrift op te nemen, hetgeen den schijn zoude hebben als of ik er mijn zegel aan hechte en zoo de gegeven belofte verbrak.

In een dezer brieven, dien van Dr. L. J. EGELING te 's Gravenhage, komen echter nog een paar mededeelingen uit zijne eigene ondervinding voor, die ik opmerkelijk genoeg oordeelde om hem verlof te vragen deze door ons Album in verderen kring te verspreiden.

Van dit gegeven verlof gebruik makende, laat ik ze hier volgen.

HARTING.

“Een mij bekend predikant had een hond, dien hij dikwijls medenam als hij uitging. Kwam hij gekleed om uit te gaan in de kamer, waarin de hond was, dan gaf deze altijd duidelijk de begeerte te kennen om mede te gaan. Maar nimmer nam hij eenige notitie van 's meesters wandelplan, wanneer deze *een bef aan had*, omdat hij ging preeken. Dan bleef de hond stil in zijn mand liggen. Hij had dus zelf waargenomen dat, als de baas dat witte lapje aan had, zijne pogingen om mee te gaan altijd vergeefs waren, en had die daarom na eenigen tijd opgegeven.

“Het volgende is evenwel mijns inziens veel merkwaardiger. Toen ik student was, had een mijner vrienden een hondje, dat hij had gekregen toen het nog zeer jong was. Als het dier behoefte had buiten gelaten te worden, schelde zijn meester de meid en deze liet hem naar beneden gaan en opende hem de deur beneden aan den trap. — Op zekeren dag, terwijl de hond alleen op de kamer was, wordt er gescheld. De huisbaas waarschuwt de meid: “mijnheer schelt.” — “Dat kan niet zijn, ik heb mijnheer zien uitgaan; u vergist u.” Zij gaat dus niet naar boven. Weldra wordt weder gescheld. Nu is 't toch zeker. De meid gaat naar boven en vindt — niet mijnheer, maar alleen den hond, die dadelijk de deur uitkomt en te kennen geeft dat hij naar buiten wil.

“De hond was blijkbaar door waarneming tot het begrip gekomen, dat, als er getrokken werd aan het koord dat in den hoek der kamer hing, de meid naar boven kwam. Alleen zijnde en behoefte hebbende naar buiten te gaan, moet hij op een middel hebben gezonnen om aan het koord te trekken. En hij vond dit hierin, dat hij opsprong en er naar beet. Wij hebben dit later meermalen gezien en 't hem dikwijls laten doen. Het bevel “*bellen*”, in 't begin gepaard met aanwijzing van 't koord, deed hem het kunstje vertoonen. Maar hij deed het zéér ongaarne. Blijkbaar deed het hem pijn aan de tanden; en dit laat zich begrijpen, want om de bel te doen overgaan, moest hij als 't ware een oogenblik aan zijne tanden aan het koord hangen.

“Hier, dunkt mij, hebben wij wel te doen met een voorbeeld hoe verkregen ervaring gebruikt werd op eene wijze, waarbij het dier zich volkomen bewust was van hetgeen het wilde en hoe dat doel bereikt kon worden. Hier is wat wij noemen *overleg*, naar ik meen.

“Ik geloof dat deze beide waarnemingen u genoeg belangstelling zullen inboezemen, om u mijn lang geschrijf ¹ te doen verschoonen.

“Er valt mij daar juist nog iets in, dat ik — eenmaal aan 't schrijven — hier nog wil bijvoegen. Het geldt een diertje, dat vrij wat lager georganiseerd is dan de hond.

“Ik had, eenige jaren geleden, een aquarium en daarin o. a. watersalamanders. Van een van deze diertjes heb ik het volgende gezien. Het beestje was aan 't vervellen. De oude huid was gedeeltelijk reeds omgestulpt en sleepte hem achterna. Maar 't achterste gedeelte

¹ Aan het hier medegeedeelde ging het een en ander over *gedresseerde* honden vooraf.

bleef zitten. Ik heb ergens gelezen — ik herinner mij niet wáár — dat de salamanders bij het afstroopen van hun huid door nauwe reetjes kruipen om zoo hun last kwijt te raken. In mijn aquarium waren eenige waterplanten, waarvan enkele tamelijk stevige takjes hadden. Het salamandertje zwom herhaaldelijk, blijkbaar met opzet, tusschen dicht bij elkaar staande takjes door. Maar het hielp niet. Op eens zag ik hem twee of drie malen *snel* in *enge* kringen om een takje henen zwemmen. Het eind van 't hem achterna slepend vel kronkelde dien ten gevolge om het takje en met een fermem ruk trok hij als 't ware zijn overjas uit. Het was wezenlijk allermerkwaardigst om te zien. Hoe komt het diertje aan de wetenschap dat op die wijze zijn sleep zal worden vast-geslingerd? Door toevallige ervaring? De geheele handeling geschiedde blijkbaar met volkomen bewustheid van het doel.

“Zulk een aquarium is in menig opzicht leerzaam en een bron van allerlei kennis en genot. Bij mijne verhuizing naar hier heb ik 't weg-gedaan, gedeeltelijk ook omdat ik altijd gevaar liep te veel tijd door te brengen met het waarnemen van al 't interessante dat er in gebeurde.”
